YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
6 päivänä toukokuuta 1982 *

Asiassa 54/81,

jonka Verwaltungsgericht Frankfurt am Main on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensiksi mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Firma Wilhelm Fromme, Salzgitter,

vastaan

Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, Frankfurt am Main,

ennakkoratkaisun tiettyjen perustamissopimuksen määräysten ja tiettyjen yhteisön oikeuden periaatteiden tulkinnasta, jotta kyseinen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voisi antaa päätöksen viljan denaturointipalkkiosta 8.8.1968 tehdyn liittovaltion elintarvike-, maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (*Bundesanzeiger* nro 148, 10.8.1968, s. 1) 11 pykälän 1 momentin yhteensopivuudesta kyseisten perustamissopimuksen määräysten ja yhteisön oikeuden periaatteiden kanssa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja O. Due sekä tuomarit A. Chloros ja F. Grévisse,

julkisasiamies: P. VerLoren van Themaat,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main on esittänyt 5.2.1981 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 11.3.1981, yhteisöjen tuomioistuimelle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat useiden perustamissopimuksen määräysten, tiettyjen yhteisön oikeuden periaatteiden sekä yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 (EYVL N:o L 94, s. 13) 8 artiklan 1 kohdan tulkintaa, jotta kyseinen kansallinen tuomioistuin voisi antaa päätöksen viljan denaturointipalkkiosta 8.8.1968 tehdyn liittovaltion elintarvike-, maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (*Bundesanzeiger* nro 148, 10.8.1968), sellaisena kuin se on muutettuna yhteisten markkinajärjestelyjen soveltamisesta annettuihin asetuksiin sisältyvien korkosääntöjen mukauttamisesta 14.2.1973 tehdyllä päätöksellä (*Bundesanzeiger* nro 34, 17.2.1973), 11 §:n 1 momentin, jossa määrätään korkojen perimisestä aiheettomasti maksetuista denaturointipalkkioista liittovaltion talousarvion kartuttamiseksi, yhteensopivuudesta kyseisten perustamissopimuksen määräysten ja yhteisön oikeuden periaatteiden kanssa.

2 Nämä kysymykset on esitetty riita-asiassa, jossa asianosaisina ovat maataloustuotteiden kauppaa harjoittava saksalainen Wilhelm Fromme -yritys ja maatalouden markkinajärjestelystä vastaava liittovaltion toimisto (Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, jäljempänä BALM). BALM on vaatinut kyseistä yritystä korvaamaan leipävehnän ja -rukiin denaturointia koskevista yleisistä säännöistä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annetussa neuvoston asetuksessa N:o 172/67/ETY (EYVL N:o 130, s. 2602) säädetyt tavallisen vehnän denaturointipalkkiot, jotka on kiistatta maksettu sille aiheettomasti. Eri päätöksillä BALM on vaatinut Fromme-yritykseltä edellä mainittujen ministeriön päätösten mukaisesti myös korkoja, jotka on laskettu palkkion maksupäivän ja sen korvaamispäivän väliseltä ajalta korkokannan mukaan, joka on 3 prosenttia korkeampi kuin Saksan liittovaltion keskuspankin diskonttokorko ja joka tapauksessa vähintään 6,5 prosenttia. Yrityksen kyseisistä päätöksistä tekemän valituksen tultua hylätyksi yritys on hakenut Verwaltungsgerichtissä muutosta kyseisiin päätöksiin.

3 Kyseisen kansallisen tuomioistuimen esittämien kysymysten sanamuoto on seuraava:

"1) Onko yhteensopivaa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen kanssa, että Saksan liittotasavalta perii aiheettomasti maksetuista denaturointipalkkioista korkoa, joka on laskettu palkkion maksupäivästä alkaen korkokannan mukaan, joka on 3 prosenttia korkeampi kuin Saksan liittovaltion keskuspankin kyseisenä ajanjaksona soveltama diskonttokorko ja joka tapauksessa vähintään 6,5 prosenttia, ilman minkään yhteisön oikeussäännön mukaista valtuutusta tähän?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on kieltävä, valtuutetaanko liittotasavalta yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 (EYVL N:o L 94, 28.4.1970, s. 13) 8 artiklan 1 kohdassa perimään ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitetun kaltaista korkoa?

3) Jos vastaus toiseen kysymykseen on kieltävä, onko olemassa jokin muu yhteisön oikeuden säännös, määräys tai yleinen periaate, johon tällainen valtuutus voisi perustua?"

4 Näihin kysymyksiin, jotka on aiheellista käsitellä yhdessä, vastaamiseksi on tärkeätä palauttaa mieliin, että yhteisöjen tuomioistuin on antamissaan tuomioissa toistuvasti todennut, vaikkakin valittaen tällaisesta ratkaisusta mahdollisesti aiheutuvaa taloudellisten toimijoiden eriarvoista kohtelua eri jäsenvaltioissa, että kansallisten tuomioistuinten on ratkaistava yhteisön oikeuden nojalla aiheettomasti maksettujen rahamäärien takaisin perimistä koskevat riidat valtionsisäisen oikeuden mukaisesti, siltä osin kuin yhteisön oikeudessa ei ole tästä asiasta säännöksiä tai määräyksiä. Kansallisten viranomaisten asiana on ratkaista erityisesti kaikki kyseiseen takaisin perimiseen liittyvät kysymykset kuten kysymys korkojen maksamisesta.

5 Kun näin ollen asetuksen (ETY) N:o 729/70 edellä mainitussa 8 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot toteuttavat kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sellaisten rahamäärien takaisin perimiseksi, jotka on sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien seurauksena maksettu perusteettomasti, siinä ainoastaan nimenomaisesti vahvistetaan jäsenvaltioille jo perustamissopimuksen 5 artiklassa esitetyn yhteistyöperiaatteen nojalla kuuluva velvoite.

6 Edellä mainitussa oikeuskäytännössään yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin asettanut rajoituksia sekä kansallisen lainsäädännön soveltamista koskevan nimenomaisen lakiviittauksen osalta, jollainen sisältyy asetuksen (ETY) N:o 729/70 8 artiklaan, että implisiittisen lakiviittauksen osalta, jonka tarpeellisuus on tunnustettu yhteisön oikeussääntöjen puuttumisen vuoksi. Niinpä kansallisen lainsäädännön soveltaminen ei saa vaikuttaa yhteisön oikeuden ulottuvuuteen tai tehokkuuteen siten, että perusteettomasti myönnettyjen rahamäärien takaisinperiminen olisi sen vuoksi käytännössä mahdotonta. Kansallista lainsäädäntöä sovellettaessa ei kyseisen takaisin perimisen edellytykseksi saa myöskään asettaa sellaisten ehtojen täyttämistä tai yksityiskohtaisten sääntöjen noudattamista, jotka olisivat epäedullisempia kuin ne, joita sovelletaan vastaavissa mutta puhtaasti valtionsisäisissä menettelyissä, ja kansallisten viranomaisten on noudatettava näissä asioissa samaa huolellisuutta kuin vastaavien kansallisten lakien soveltamisessa, jotta yhteisön oikeuden tehokkuutta ei heikennetä.

7 Asettaessaan lakiviittauksille nämä rajoitukset yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kun kansallista lainsäädäntöä kyseisen viittauksen nojalla sovelletaan, se on tehtävä tavalla, joka ei ole syrjivä niihin menettelyihin nähden, joita saman tyyppisten mutta puhtaasti kansallisten riitojen ratkaisemisessa on tarkoitettu noudatettavan. Tällä tavoin esitetystä syrjintäkiellon periaatteesta seuraa myös, että kansallisessa lainsäädännössä sellaisille yrityksille, joille on perusteettomasti myönnetty yhteisön oikeuteen perustuvia rahallisia etuuksia, asetettavat velvoitteet eivät saa olla ankarampia kuin vastaavia kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia etuuksia perusteettomasti saaneille yrityksille asetetut velvoitteet; edellytyksenä on tältä osin kuitenkin, että nämä kaksi edunsaajaryhmää ovat toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa eikä erilainen kohtelu näin ollen ole objektiivisesti perusteltavissa.

8 Koska yhteisön oikeuteen ei sen nykyisessä kehitysvaiheessa sisälly mitään sääntöä perusteettomasti maksettujen denaturointipalkkioiden takaisin perimisessä noudatettavista menettelyistä eikä etenkään siitä, onko tällaisen takaisin perimisen yhteydessä syytä periä korkoa, edellä esitetystä seuraa, että edellä asetetuissa rajoissa on yhteisön oikeuden kanssa yhteensopivaa, että jäsenvaltio perii valtionsisäisen oikeuden mukaisesti korkoa, jonka se tulouttaa talousarvioonsa sellaisten oikeussääntöjen puuttuessa, jonka mukaan korot olisivat yhteisön tuloja.

9 Vaikka sellaisten korkojen perimisen, joiden ominaispiirteet Verwaltungsgericht on kuvaillut, ei voida katsoa vaikuttavan yhteisön oikeuden ulottuvuuteen tai tehokkuuteen, kansallisen tuomioistuimen voi olla syytä tarvittaessa tutkia, onko tällainen korkojen periminen edellä esitetyn syrjintäkieltoa koskevan periaatteen mukaista.

10 Ennakkoratkaisukysymyksiin on näin ollen vastattava, että yhteisön oikeuden nykyvaiheessa on yhteisön oikeuden kanssa yhteensopivaa, että jäsenvaltio perii perusteettomasti maksetuista yhteisön denaturointipalkkioista korkoa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, jos kansallisista säännöksistä ei seuraa, että kyseisiä palkkioita saaneita kohdellaan eri tavalla kuin vastaavia, mutta puhtaasti kansallisia etuuksia mahdollisesti saaneita talouden toimijoita niin, ettei tämä erilainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltavissa.

Oikeudenkäyntikulut

11 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan liittotasavallan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Verwaltungsgericht Frankfurt am Mainin 5.2.1981 tekemällään päätöksellä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

Yhteisön oikeuden nykyvaiheessa on yhteisön oikeuden kanssa yhteensopivaa, että jäsenvaltio perii perusteettomasti maksetuista yhteisön denaturointipalkkioista korkoa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, jos kansallisista säännöksistä ei seuraa, että kyseisiä palkkioita saaneita kohdellaan eri tavalla kuin vastaavia, mutta puhtaasti kansallisia etuuksia mahdollisesti saaneita talouden toimijoita niin, ettei tämä erilainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltavissa.

Due Chloros Grévisse

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä toukokuuta 1982.

kirjaajan puolesta
J. A. Pompe
apulaiskirjaaja

O. Due
toisen jaoston puheenjohtaja